

ชัวร์หรือมั่ว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๗๗๖. เนาะ

ถาม : ๗๗๖. เรื่อง “เริ่มวิปัสสนา”

หลวงพ่อก : ว่าจะไม่อ่านนะ มันต้องอ่านหมด

ถาม : หนูเริ่มเข้าไปเรียนวิปัสสนามาตั้งแต่วันที่ ๑๑ มกราคมที่ผ่านมา ไปเรียน ๑๐ วัน ขอเรียนอธิบายสิ่งที่ได้กระทำก่อนโดยรวมค่ะ ช่วงวันที่ ๑ ถึงวันที่ ๔ ช่วงทำสมาธิโดยอานาปานสติก็สามารถทำได้ตามขั้นตอน สามารถมีสมาธิขึ้นมาจากเดิมพอสมควร ช่วงวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๐ เป็นช่วงที่ขึ้นทำวิปัสสนา โดยให้ดูความรู้สึกของกายตั้งแต่หัว คือที่กลางกระหม่อมจนถึงปลายเท้า

วันแรกรู้สึกที่กลางกระหม่อมจนถึงหน้าและบริเวณแขนซ้ายและขวา วันต่อไปรู้สึกลงมาเรื่อยๆ จนขึ้นวันที่ ๓ ของการวิปัสสนารู้สึกทั่วทั้งตัว แล้วเริ่มรู้สึกร้อนมาก บริเวณหน้า ไหล่ลงมาร้อนถึงท่อนบนเหมือนถูกไฟเผา ร้อนมากๆ เป็นชั่วโมงๆ ติดต่อกัน ทุกครั้งที่นั่ง จนวันที่ ๔ เริ่มรู้สึกร้อนน้อยลง แต่รู้สึกร้อนท่อนล่างด้วย คือร้อนทั้งตัว แต่ไม่นานก็ดีขึ้น แต่ที่ยังร้อนอุณหภูมิตลอดคือที่ใบหน้าและส่วนหัว แต่พอทั่วตัวแค่รู้สึกอุ่นๆ คุต่อไปถ้าโล่มารู้สึกตัวที่บริเวณหน้าอกจะรู้สึกตัวหัวควงหมุนจากน้อยๆ ไปสู่วงใหญ่ขึ้น แต่ก็ปล่อยให้ควงไปพักใหญ่ รู้สึกว่าส่วนหลังหายปวดเมื่อย เหมือนก้อนที่เคยกดอยู่ได้หายไป พอไปพักแล้วกลับมาทำต่อรู้สึกควงอีก ปล่อยให้ควงพักหนึ่งแล้วก็ต้องกดไว้ไม่ให้ควงเพราะพี่เลี้ยงมาบอก

หลังจากนั้นก็ดูกายเรื่อยๆ (ตั้งแต่เริ่มดูกาย รู้สึกว่าก้อนที่ร้อนคือเหมือนมีอะไรคุบๆ อยู่เหมือนชีพจรเต้น) ทุกครั้งที่รู้สึกหลังจากหายร้อน หรือเนื้อเต็นน้อยลง ส่วนนั้น

รู้สึกสบายหายเมื่อย ไมเกรนหายสนิทเหมือนได้เกิดใหม่เลยคะ พอทำไปจนวันสุดท้ายมีความรู้สึกที่ว่านอนบนวางเปล่า ไม่รู้สึกอะไรเลยไปพักใหญ่ แล้วกลับมารู้สึกเหมือนเนื้อเต็นเบาๆ ตูบๆ เหมือนเดิมจนจบ กลับบ้านมาทำที่บ้านได้ ๒ วันแล้ว นั้งตอนค่ำ ๑ ชั่วโมง แล้วนั้งตอนเช้าตี ๔ ครึ่งอีกประมาณ ๑ ชั่วโมง รู้สึกตัวว่าความรู้สึกเบาลงเรื่อยๆ

ขณะทำงานหรือเวลาที่ไม่ได้นั่งก็รู้สึกตัวบ้างตรงนั้น ตรงนี้ ยิ่งที่ตรงหน้าผากถ้าเครียดจะรู้สึกตูบๆ อย่างแรง ร้อนด้วย แล้วพักใหญ่ก็หาย แล้วจะตูบๆ ทุกครั้งที่ใช้ความคิด น่าจะเป็นตอนที่มิกิเลส

คำถาม

๑. ก้อนจะทำอะไรต่อไปดีคะ นั้งเข้า-เย็นให้รู้สึกไปเรื่อยๆ หรือต้องทำอะไรอีกหรือเปล่า แต่รู้สึกว้าสมาธิไม่นิ่งเลยคะ เพราะตอนที่ดูกายอยู่นั้นใจจะวอกแวกไปมารู้สึกสมาธิไม่ดี

๒. ทำไมทุกครั้งที่เราตัวแล้วร่างกายจะหายเมื่อย จนบางครั้งตรงไหนเมื่อยหนุจะพยายามรู้สึกตรงนั้นแล้วมันหายเมื่อยหรือคลายตัวขึ้น

๓. หนุคิดว่าหนุนั่งสมาธิก่อนดีไหมคะ

๔. หนุจะไปเรียนสติปัญญา ๔ ยังไม่รู้คืออะไร แต่มันมีสอนว่าจะไปเรียน จะเข้ากันไหมคะ กราบนมัสการอย่างสูง

หลวงพ่อบ : เราจะเริ่มต้น เห็นไหม เริ่มต้นเรียนวิปัสสนา ผู้ที่เขียนมา ส่วนใหญ่แล้วเราเข้าใจว่าเคยมาปฏิบัติที่นี้ไง แล้วเวลาปฏิบัติแล้วก็ไปเรียนวิปัสสนานี้แหละ เรียนวิปัสสนา กำหนดอานาปานสติ กำหนดต่างๆ ขึ้นมา แล้วมันก็รู้ขึ้นมา เราจะพูดอย่างนี้นะ เราจะพูดว่าการประพฤติปฏิบัติโดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ เพราะในวงการพระเขาพูดว่าต่อไปพระสอนปฏิบัติมันจะไม่มี คนที่สอนปฏิบัติจะเป็นฆราวาส เป็นพวกโยมสอนปฏิบัติกัน

ที่นี้การสอนปฏิบัติ เห็นไหม ที่ว่าไปเรียนวิปัสสนา ไปเรียนต่างๆ เราจะบอกว่า “มันซัวร์หรือมันมั่ว?” ถ้ามันมั่วนะ มันมั่วหมายถึงว่าพื้นฐาน คูสิเราปฏิบัติกัน โดยพื้นฐานของเรา เราไม่มีสิ่งใดเป็นหลักเลย แล้วพอเราไปฟังเรื่องการปฏิบัติเราก็จะเชื่อเขา

ว่าสิ่งนั้นปฏิบัติๆ นี่กำหนดสิ่งใดก็เป็นปฏิบัติ อย่างนี้เข้าทรงเจ้า เข้าผีทรงเจ้าก็ปฏิบัติ หรือ? นี่การเข้าทรงเจ้าเขาทำกันอย่างไร?

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติไปอะไรเป็นวิปัสสนา เวลากำหนดไปเขาบอก ใจ อานาปานสติ กำหนดลมใครก็รู้ว่ากำหนดลม นี่เวลาลมโดยพื้นฐานมันมี โดยพื้นฐานคนมันมีอยู่แล้วใช่ไหม? แล้วว่ากำหนดลม อานาปานสติก็คือทำถูกต้อง เวลาอานาปานสติเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดลมหายใจเข้าและออก ทีนี้ลมหายใจเข้า-ออก เวลาทำไปแล้ว กำหนดลมหายใจนี่เราจะบอกว่าว้าว ควายมันก็กำหนดลม ว้าว ควายมันก็มีลมหายใจ สัตว์มันก็มีลมหายใจ แล้วถ้าสัตว์มีลมหายใจ มันมีลมหายใจไว้ทำไมล่ะ? มันมีลมหายใจไว้ดำรงชีวิตของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นมนุษย์ เราพบพุทธศาสนาด้วย แล้วถ้าอานาปานสติเรามีสติพร้อมกับลมไหม? แล้วลม เวลาปฏิบัติไปแล้วลมมันเป็นอย่างไร? ลมมันหายาบ ลมมันละเอียดย ตัวเรามีหลักมีเกณฑ์ขนาดไหน? ถ้ามีหลักมีเกณฑ์นะ นี่เราบอกว่าถ้ามันไม่มั่ว ถ้ามันซัวร์ของมันนะ มันซัวร์ของมัน เวลาคนทุกซัวร์ออกมา เวลาถ้าจิตมันกำหนดลมแล้ว มันสงบของมันมันจะร่มเย็นของมัน มันจะรู้ตัวของมัน ถ้ามันซัวร์ ถ้ามันซัวร์นะมันปฏิบัติไป

คำว่าซัวร์นี่นะหมายถึงเราบอกว่าผู้นำ ถ้าผู้นำที่ตินะ เวลาปฏิบัติไป ผู้นำจะรู้ก่อนนี่โดยพื้นฐานเลยเรานั่งอยู่นี่ทั้งหมด เวลาเราปฏิบัติขึ้นไปถ้าจิตมันสงบมันจะเป็นอย่างไร? ถ้าจิตมันไม่สงบนะเราก็ใช้ปัญญาอันนี้ไง ถ้าปัญญาที่เราคิดกันอยู่นี่มันจะเกิดอาการแบบนี้ เกิดอาการ พอใช้ปัญญาไปมันรู้ตัวทั่วพร้อม มันจะสุข เราจะบอกนะ ถ้าจิตสงบ เวลาเกิดปัญหานี้ปัญญาเกิดจากจิต ถ้ามันส่งออก ถ้ามันส่งออกมันส่งออกมา รู้อารมณ์ พอรู้อารมณ์นะ อารมณ์นี่คืออะไร? ก็อนามธรรมใช่ไหม? แต่ถ้าเราเคลื่อนไหวร่างกายเรา นี่คืออะไร? นี่คือการเคลื่อนไหว แล้วจิตใจมันรู้การเคลื่อนไหว เราจะบอกว่ามันส่งออกมา ๓ ชั้น ๔ ชั้น แล้วมันจะเข้าไปสู่ฐานของจิตได้อย่างไร?

นี่ถ้ามันเข้าไปสู่ฐานของจิต นี่ถ้าอานาปานสติมันจะหดเข้ามาถึงตัวของจิต ถ้ามันซัวร์นะ แต่ถ้ามันมั่ว นี่ถ้ามันมั่ว แล้วตอนนี้มันมั่วกันไปหมด เพราะอะไร? เพราะหัวหน้ามันมั่ว นี่เขาว่าพี่เลี้ยงมาบอก พี่เลี้ยงรู้อะไร? นี่เวลาเราปฏิบัติกันไป เห็นไหม เวลาปฏิบัติไปเราจะต้องส่งอารมณ์ๆ อย่างเช่นเราทำอาหาร ใจ เวลาใครไปฝึกทำอาหาร เวลา

ทำอาหารเสร็จแล้วเราต้องให้ผู้สอนได้ติ ได้ชมว่าอาหารเราทำแล้วมันถูกต้องหรือไม่ ถูกต้อง

นี่พูดถึงอาหารนะ แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมา อารมณ์ความรู้สึกของเราใครจะชิม? ใครจะชิมให้มันถูกต้อง ปัจจุบันเราต้องรู้ของเราเอง ถ้าเรารู้ของเราเอง นี่ส่งอารมณ์เอาอะไรมาส่ง คำว่าส่งอารมณ์ ต้องตรวจสอบอารมณ์ การปฏิบัติของเราเนะ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเข้าป่าเหมือนหน่อแรด ไปองค์เดียว ไปอยู่ในป่าองค์เดียว แล้วนี่มันจะส่งอารมณ์กับใคร? ใครจะเป็นคนตรวจสอบอารมณ์ แล้วอารมณ์ใครจะตรวจสอบถ้ามันจริงขึ้นมา

ถ้ามันส่งอารมณ์ อยู่กับอารมณ์ มันส่งออกไป มันเป็นสัญญาอารมณ์ ถ้ามันเป็นสัญญาอารมณ์นะ นี่โดยพื้นฐาน โดยทั่วไป เราจะบอกว่าการปฏิบัติ ถ้ามันปฏิบัติเป็นวัฒนธรรม เราคูทิเบตนะ ทีเบตเวลาเขามาทุกคนจะชมนะเวลาเขามาอินเดีย เขจะมีมรรยาทสังคัม เขามาเป็นหมิ่นเป็นแสนนะ เขาจะเรียบริ้อยมาก เขาจะเดินเป็นแถว แล้วเขาจะมีมนตราของเขาหมุนตลอด คุณจินสิ คนจีนไปไหนนะจะมีเม็ดประกาศตลอด นี่มันส่งออกหมดนะ เพราะมันเป็นเรื่องของร่างกายใช่ไหม? ถ้าจะปฏิบัติประเพณีวัฒนธรรม อันนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

ปฏิบัติเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าจะปฏิบัติเพื่อจะได้มรรค ได้ผลมันจะเข้าข้างใน มันจะทวนกระแส มันทวนกระแสเราจะนั่งหลับตา นี่นั่งอยู่คนเดียวอยู่โคนต้นไม้ แต่ความคิดในใจมันจะปั่นป่วนมาก ความรู้สึกนึกคิดภายในมันจะปั่นป่วนเต็มทีเลย เราจะควบคุมความคิดภายในที่ปั่นป่วน เราไม่ส่งออกมาข้างนอก มากำหนดอยู่ข้างนอก ทีนี้เวลาเดินจงกรมล่ะ? เดินจงกรมเราเคลื่อนไหวเพื่อให้ความสงบเราเคลื่อนไหวหรือเปล่า? เราก็เคลื่อนไหว

ฉะนั้น สิ่งที่เป็นวัฒนธรรม ปฏิบัติเป็นวัฒนธรรม นี่ทุกคนจะบอกว่าปฏิบัติแล้วสบาย เรายินะเวลาทุกข์ยากมาก เรามีความเห็นผิด คิดผิดมีความทุกข์ยากมาก แต่เราจัดระบบความคิดเราให้ถูกต้องเท่านั้นแหละมีความสุขแล้วแหละ ระบบความคิด ถ้ามันเรียงถูกต้องนะ อิม ว่างหมดเลย สบายหมดเลย แล้วมันคืออะไรล่ะ? ก็แค่ความคิด มิจฉาทิฎฐิ คิดผิดกับคิดถูกเท่านั้นแหละ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติ เวลาเรียงระบบความคิด นี่ทำแล้วมันดี มันสบาย เวลา มาพุทธโรมันเครียดเกือบตาย ทำอะไรไม่ได้เรื่องเลย แต่ถ้าไปจัดความคิดให้เรียบร้อยแล้ว โอ๊ย ดีไปหมดเลย วัฒนธรรมนะ เราฝึกหัดเพื่อเป็นวัฒนธรรมประเพณีเท่านั้น ฉะนั้น วัฒนธรรมมันซัวร์ไหมล่ะ? แต่ถ้ามันมั่วล่ะ มันมั่วหมายความว่าไม่รู้ไหม? สิ่งที่เห็นจริง ไหม? จริง แต่ความเห็นนั้นจริงไหม? ไม่จริง สิ่งที่เห็นนี้จริง

นี่ไงเวลามันมั่วไง มันมั่วเพราะจิตพอมันเริ่มว่าสงบขึ้นมาเป็นฌิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เห็นไหม นี่เวลาความสงบมันก็มีหยาบ มีละเอียด มีชั้นของมัน แล้ว ชั้นนี้ใครต้องมาแบ่ง? โอ้เวลาแบ่งไม่ต้องแบ่ง เวลาแบ่ง จิตของเราเวลามันสงบตัวลง มัน สงบเข้ามามันจะละเอียดเข้าไป เวลามันคลายตัวออกมา จากละเอียดมันก็มาปานกลาง แล้วก็มาหยาบ

แล้วเวลาเราบอกว่าเป็นแค่นี้ๆ ไอนั้นมันเป็นมาตรวัดใจ เขาเอาไว้วัด ชั่ง ตวงสิ่งที่เป็นวัตถุ เขาไม่ได้วัด ชั่ง ตวงสิ่งที่เป็นนามธรรม แต่สิ่งที่เป็นนามธรรมเขาจะบอกว่า อารมณ์เป็นอย่างนี้ อารมณ์เป็นอย่างนี้ อาจารย์ฟังเรารู้หมด อาจารย์ฟังแล้วรู้ว่าจิตมันเป็นระดับไหน?

จิตนี้ทำความสงบบ่อยๆ จนเป็นสมาธิใจ ทำความสงบบ่อยๆ จนจิตตั้งมั่น ถ้าจิตตั้งมั่นแล้วนะ ออกจากสมาธิมามันก็ยังเข้มแข็ง ยังตั้งมั่นอยู่ ยังพิจารณาอะไรก็ได้ ถ้าจิตมันตั้งมั่นนะ ถ้าจิตไม่ตั้งมั่น นี่ได้ওয়ั้นเอามาตรมาวัดนะ วัดก็ไม่มี ความหมาย ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ฉะนั้น สิ่งที่ปฏิบัติถ้ามันซัวร์มันเป็นแบบนี้ แต่ถ้ามันปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติการรู้ตัวทั่วพร้อมมันเป็นวัฒนธรรม เราจะไม่ว่ามันใช้ไม่ได้ โดยการปฏิบัติ คนเขาก็ปฏิบัติมาจากคนที่ไม่รู้ ไม่เป็นกันทั้งนั้นแหละ คนที่ไม่รู้ ไม่เป็นมันจะปฏิบัติให้รู้ให้เป็น

ฉะนั้น คนที่ไม่รู้ ไม่เป็น ทำสิ่งใด คนไม่เป็นจับอะไรก็ผิดไปหมด คนเป็นจับอะไรก็ถูกไปหมด ทีนี้คนที่ยังไม่เป็นจับเริ่มต้นมันก็เป็นอย่างนั้น มันจับอะไรมันก็ผิดไปหมด แต่ผิดแล้วพยายามทำให้มันละเอียดเข้ามา ให้มันถูกต้องเข้ามา ถ้ามันถูกต้องเข้ามา มันก็จะ เป็นความจริงของมัน แต่ถ้ายังมั่วกันอยู่อย่างนั้นนะ มั่วเพราะอะไรล่ะ? มั่วเพราะกิเลสมันแหง เวลาทำจริงก็กลัว แต่ก็อยากจะพ้นทุกข์ ทีไหนมีปฏิบัติก็อยากไปปฏิบัติกับเขา ปฏิบัติก็ปฏิบัติเป็นพิธี เป็นพิธีก็มากุยกัณฑ์สบายๆ

ทำไมมันไม่สบายล่ะ? ถ้ามันอยู่กับกิเลส กิเลสมันจี๊ดมันก็ทุกข์ใช่ไหม? พอปฏิบัติไปหน่อยว่าฉันเป็นชาวพุทธ ฉันได้ปฏิบัติแล้วไง ว่างๆ สบายๆ นั่นละกิเลสมันวางยาสลบ มันจะรออยู่ไว้ในอำนาจของมันไง แต่ถ้าจะเอาซัวร์มันต้องจริงจัง ถ้ามันจริงจังขึ้นมาเห็นใหม่ นี่มันจะเข้ามาที่คำถามข้อนี้ นี่คำถามที่ ๓

ถาม : หนูต้องกลับมาตั้งสมาธิก่อนดีไหมคะ?

หลวงพ่ : ก็มันคืออยู่แล้ว กลับมาทำสมาธิทำไมอีกล่ะ? ก็มันคืออยู่แล้วก็ไปสิ ไปมั่วกัน ไปมั่วให้มันละ พอมันและขึ้นมาแล้วมันก็จบใจ ปฏิบัติดีใจ นี่ปฏิบัติดี

คำถามที่ ๑. ยังไม่ได้เข้าคำถามเลยนะ เพราะอะไร? เพราะสังคมเป็นกันแบบนี่ทุกคนมักง่าย อยากจะเอาของที่สะดวกสบาย อาหารโบราณของเราะเราเก็บตามริมรั้ว ตำนาน้ำพริกแล้วจิ้มกินกับข้าว เห็นใหม่ ร่างกายแข็งแรงมาก เพราะอาหารมันเป็นอาหารธรรมชาติ เคี้ยวอาหารขะ จอครดแล้วก็หยิบเอาได้เลย อาหารที่สะดวก อาหารที่สบายที่เขามาเคนให้ถึงปากเลย กินเข้าไปแล้วก็ป็นโรคอ้วน กินเข้าไปแล้วร่างกายก็มีแต่โรคภัยไข้เจ็บ แต่อาหารตามริมรั้ว พวกผัก ยอดผัก ใ้ที่เราดำน้ำพริก เราเก็บยอดผักมากินกันนะ อันนั้นมันจะให้ประโยชน์กับร่างกาย

การปฏิบัติมันก็ต้องลงทุนลงแรงดี จะเอาอาหารขะใช่ไหม? ส่งถึงบ้านๆ แล้วคนมันก็ชอบ มันก็มักง่าย พอมักง่ายขึ้นมา เห็นใหม่ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มักง่ายหรือ? ที่นี้เพียงแต่ว่าศัคยภาพถ้ามันปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลก็มองข้ามกันไป พอครูบาอาจารย์เราปฏิบัติขึ้นมาจนได้มรรค ได้ผล มายืนยันว่ามันมีความเป็นจริงขึ้นมาที่อยากได้ อยากได้แบบขะ อยากได้แบบอาหารขะ อยากได้แบบง่ายๆ อยากได้แบบให้มาส่งถึงที่นอนเลย ถ้าอยากได้แบบนั้น นี่สังคมก็เลยมั่วกันเลยไง มั่วไป อยากจะปฏิบัติ อยากจะว่าเป็นกรรมฐาน เสร็จแล้วทำขึ้นมาแล้วมันได้ประโยชน์สิ่งใดล่ะ?

แต่ถ้าเป็นจริงนะ ถ้ามันซัวร์ สัจธรรมมีหนึ่งเดียว อุณหภูมิเวลามันลบ เห็นใหม่ มันจะเย็นมาก เวลาอุณหภูมิมันสูงมันจะร้อนมาก มันอยู่ที่อุณหภูมิว่ามันร้อนหรือมันเย็น สัจจะมันเป็นแบบนั้น การปฏิบัติผิดหรือถูกมันก็เป็นแบบนั้น มันมีอันเดียว ไม่มีง่าย มียากอะไรหรอก ง่าย ยากมันอยู่ที่วาสนาของคน คุณเด็กดี บางคนเรียนหนังสือมันไปไกลมาก เด็กบางคนมันเรียนมันต้องล้มลุกคลุกคลานไปตลอด มันเป็นเพราะอะไร?

ตำราเล่มเดียวกัน เรียนห้องเดียวกัน ครูสอนคนเดียวกัน ทำไมเด็กบางคนมันเรียนแล้วมันบอกว่าครูสอนช้ามากเลย มันจะรีบเรียนให้มันจบๆ ไปเลย ไอ้เด็กบางคนมันเรียนหัวเกือบแตกมันยังเรียนไม่รู้เรื่องเลย นี่มันเป็นเพราะอะไรล่ะ? มันเป็นเพราะอำนาจวาสนาของเขา เขาสร้างของเขาเป็นอย่างนั้น นี่อำนาจวาสนาของเขา มันจะผิด มันจะถูกมันอยู่ที่อำนาจวาสนาของคน แต่โดยสัจจะมันมีอันเดียวเท่านั้นแหละ มันไม่มียากมีง่าย ลัดสั้นเอามาจากไหน?

ลัดสั้นถ้ามีจริงพระพุทธเจ้าบอกแล้ว พระพุทธเจ้าสอนแล้ว เพราะพระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของศาสนา พระพุทธเจ้าต้องรู้ดีกว่าทุกคน แล้วนี่เราก็ก้อแต่มั่วกันไปไง

ถาม : ๑. หนูจะทำอะไรต่อไปดีคะ นั่งเข้า-เย็นให้รู้สึกไปเรื่อยๆ หรือต้องทำอะไรอีกหรือเปล่า แต่รู้สึกว้าวมานิดนึงเลยคะ เพราะตอนที่รู้กายอยู่นั้นใจจะวอกแวกไปมาได้ รู้สึกสมาธิไม่ดี

หลวงพ่ : การรู้กายมันรู้แบบภายนอก นี่คุณสิเราจับแขนเรารู้ เราจับร่างกายเรารู้กาย ถ้ารู้กายแบบนี้มันภายนอก ภายนอก เห็นไหม คุณสิเวลาเราไปเห็นอุบัติเหตุต่างๆ เราเห็นแล้วแบบว่ามันขะแยงเลย นี่ภายนอก ถ้าเป็นภายในไม่มีขะแยง ขะแยงนี่จำไว้เลยว่าเรื่องข้างนอก ขะแยง อาเจียน ไอ้เนื้อเรื่องสามัญสำนึกไม่เกี่ยวกับกรรมเลย กรรมมันละเอียดกว่านั้น ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันรู้กายๆ รู้กายแบบนี้ก็รู้แบบสามัญสำนึก รู้แบบเด็ก เด็กทำอะไรที่ถูกต้องผู้ใหญ่ก็ตบมือให้ ทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องผู้ใหญ่ก็เอ็ดเอา พอเอ็ดเด็กก็สลด

นี่ก็เหมือนกัน พอเรารู้กายๆ แล้วมันสลด สลดนี่มันก็จะกลับมาสมณะนั่นแหละ คือมันเป็นสมาธิ เราจะบอกเลยการปฏิบัติทุกแนวทาง การปฏิบัติทุกอย่างในโลกนี้นะผลของมันคือสมณะหมด สมณะ ที่ว่าวิปัสสนาๆ ไม่มีหรอก ไม่มี ผลของมันเป็นสมณะหมด จนจิตมันสงบ จิตเป็นสัมมาสมาธิ แล้วจิตนี่ออกรู้กาย เวทนา จิต ธรรมตามความเป็นจริง วิปัสสนาเกิดตรงนั้น วิปัสสนาจะเกิดต่อเมื่อมีจิต มีจิตออกรู้ จิตออกวิปัสสนา เพราะวิปัสสนาเกิดจากจิต

วิปัสสนาคือใช้ปัญญา ปัญญามันมีสมาธิ มันมีตัวมัน มันใช้ปัญญา ปัญญามันแยกแยะขึ้นไป ตัวจิตนี่เป็นผู้รู้ ตัวจิตนี่เป็นผู้ที่ปล่อยวาง ตัวจิตนี่ นั่นแหละวิปัสสนามัน

เกิดตรงนั้น ฉะนั้น อย่างพวกเรสามัญสำนึกนี่กิเลสทั้งตัว จิตยังไม่รู้ว่าจิต ก็ว่าเหมือนเรานี้คนตัวเปล่าเปล่าเปลือย ไม่มีสมบัติสิ่งใดเลยบอกเป็นเศรษฐกิจใครเชื่อ? คนจะเป็นเศรษฐกิจก็ต้องมีเงิน มีทองสิ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะวิปัสสนาเราก็ต้องมีจิตก่อนสิ มีจิตที่เป็นสัมมาสมาธิมีงอยู่ไหน? ตัวเปล่าเปลือยนะบอกวิปัสสนา วิปัสสนา อ้าว คนจะวิปัสสนามันต้องมีจิตก่อนสิ เราจะมีบ้าน มีเรือนเราต้องมีบ้านเลขที่ใช่ไหม? มีบ้านเลขที่ มีที่อยู่อาศัยของเราใช่ไหมเราถึงจะซื้อของเข้าบ้านเราได้ บอกจะซื้อของเข้าบ้าน ไปซื้อของมาเต็มเลยแต่หาบ้านไม่เจอ ไปร้านขายเฟอร์นิเจอร์นะขามาเต็มเลย แล้วจะไปวางที่ไหนล่ะ? อ้าว เราไม่มีบ้านจะไปวางที่ไหน? ก็กลับไปฝากไว้ที่ร้านก่อน

นี่ก็เหมือนกัน บอกวิปัสสนาๆ มีงอยู่ไหน? ไม่มีหรอก ถ้าจะมีวิปัสสนานะเรามีบ้าน เห็นไหม ใครไปซื้อบ้านก็ได้แต่บ้านมาหลังหนึ่ง โลงๆ ไม่มีอะไรเลยนะ เราก็เอาสิเอาของเข้า เอาเฟอร์นิเจอร์เข้า เอาอะไรเข้า เราก็เข้าไปประดับบ้านเรา นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามีสมถกรรมฐาน มีสัมมาสมาธิมันก็จะวิปัสสนา ถ้ามีบ้าน ไปหาเฟอร์นิเจอร์ไม่มีมันก็อยู่อย่างนั้นแหละ มีสมาธิ วิปัสสนาไม่เป็นที่ไม่เป็นที่วิปัสสนา ถ้ามีบ้าน เห็นไหม เรามีบ้าน เราซื้อเฟอร์นิเจอร์เข้าบ้านเราได้ ซื้อทุกอย่างเข้าบ้านเราได้ เออ มีทั้งบ้าน มีทั้งเตียง มีโต๊ะ มีที่อยู่อาศัย โอ๊ย สมบูรณ์ไปหมดเลย นี่วิปัสสนาเกิดตรงนั้น

ฉะนั้น เขาบอกว่า “จิตไม่เป็นสมาธิเลยล่ะ” ไปรู้กายมานะ นี่มันมั่วไปเรื่อยแหละ แต่มั่วก็มั่วนะ พอบอกว่ามั่วบ๊อบทุกคนจะไม่กล้าทำอะไรเลย ก็ไม่ถูกต้องนะ บอกสิ่งนั้นก็ผิด สิ่งนั้นก็ผิด เราก็ไม่กล้าทำอะไรเลย เราต้องทำ ทำผิด ทำถูกแล้วเราก็อยมาแก้ไขของเรา ใครๆ เกิดมาก็อยากดีบ อยากรดี อยากรจะมีมรรค มีผลใช้ไหม? เราก็ต้องขยันหมั่นเพียรของเรา ทำขึ้นมา ทำขึ้นมาแล้วผิดถูกเราจะรู้เอง

ถ้ามันภาวนานะ ถ้ามันผิด ถ้าผิดนะ นี่สมมุติว่าผิด ภาวนาวันนี้ผิด แต่ภาวนาแล้วอู้อยู่ มันว่าง อู้อยู่ คีมากเลย นี่มันหลงนะมันว่าดี นี่ถ้าผิดนะ แต่พอผิดบ๊อบนะ พอวัน ๒ วันไปนะ เอ๊ะ ไอ้ที่ดีๆ นั้นถูกต้องหรือเปล่า? นี่มันจะรู้ของมันไง เอ๊ะ เอ๊ะ ถ้าเอ๊ะนะไม่ต้องบอกว่าผิดหรือไม่ผิด มันผิดเลย แต่กิเลสยังไม่ยอมนะ พอเอ๊ะ น่าจะไม่ผิด กิเลสมันไม่ยอมหรอก ถ้าเอ๊ะ น่าจะไม่ผิดหรอก มันเป็นอย่างนี้เอง พอไป ๒ วัน

ถ้าคิดมันเป็นแบบนี้ เริ่มต้นอย่างนี้ไปภาวนาแล้ว โอ้ย คีมาก โอ้อโฮ หลวงพ่อมัน
ว่างหมดเลยนะ แหม มันดีคีนะ ผิดๆ แต่มันยังไม่รู้ตัว วันไหนเอ็งรู้ตัว เอ๊ะ พอเอ็งนั่นล่ะ
ใช่แล้ว เอ๊ะ หมายถึงว่าจิตใจนี้มันเริ่มรู้ การฝึกหัดจากเด็กมันจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กมันจะไม่รู้
ถูก รู้ผิด ผู้ใหญ่จะรู้ถูก รู้ผิด จิตมันได้คิดมามันก็ได้รู้จักถูก รู้จักผิด มันก็รู้จักแยกแยะ มัน
ก็เริ่มโตขึ้นมา เห็นไหม ใจมันจะโตขึ้นมาเพราะมันรู้ถูก รู้ผิด มันรู้จักแยกแยะอะไรดี
อะไรชั่ว มันก็จะทำสิ่งที่ดีๆ มันขึ้นมา มันเป็นอย่างนี้ทุกดวงใจ

ฉะนั้น มันจะผิด มันจะถูกเราทำ แต่เรามีสติปัญญา อย่าไปเชื่อ กาลามสูตรไม่ให้
เชื่อใคร อย่าเชื่อ ถ้าเชื่อ โง่งน่าดูเลย พระพุทธเจ้าบอกไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อ ให้ประสบการณ์
ประสบการณ์เราให้มันเป็นจริงขึ้นมา ฉะนั้น สิ่งที่มีครูบาอาจารย์ ท่านเทศน์ ท่านสอน
ท่านบอกเรา เราอยู่กับท่านเราก็อิสถุณใจ แต่ไม่ต้องเชื่อ ถ้าเป็นความจริงแล้วนะไม่มีใคร
ค้านใครเลย ถ้ายังมีการคัดค้านกันอยู่ต้องผิดคนหนึ่ง ยังมีการโต้เถียงกันอยู่จะต้องผิดคน
หนึ่ง ไม่ใครผิด ต้องมีผิดเพราะมีการโต้เถียง แต่ถ้าพอไปถึงอันเดียวกันแล้วนะ พรีบ!

วันมาฆบูชา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์มาเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยไม่ได้นัดหมาย ไป
ถึงนั่งเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยความสงบนิ่ง ไม่มีขยับเลย ไม่ได้ ไม่เถียง ไม่แะเลย ของจริง
พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ไม่มีความเห็นต่างกันเลยในเรื่องสัจจะนะ ในเรื่องอริยสัจ ไม่มี
ความเห็นต่างกันเลย ความจริงเป็นแบบนั้น ฉะนั้น ถ้ามันจริงแล้วไม่ต้องไปโต้เถียง มัน
เป็นของมันตามความเป็นจริงเลย แต่นี่ขนาดใจเรามันยังสงสัยเลย นี่หนูเห็นกายนะ
พิจารณากายหนูเห็นกาย รู้จักกาย แต่รู้สึกว่สมาธิมันไม่มีเลย สมาธิมันก็ไม่ดี สมาธิมันก็
ไม่มี แต่หนูเห็นกายนะ

เห็น เรามองด้วยตาเราก็เห็น แต่เป็นเรื่องของโรค แต่ถ้าเป็นเรื่องของธรรม จิต
สงบแล้วจิตเห็น ถ้าจิตเห็นนะมันจะสั้นไหวจู้หัวใจ ขนพองสยองเกล้า เพราะสิ่งนี้มัน
เป็นสิ่งที่ เป็นสัฏกายทิฎฐิ ทิฎฐิมานะกัณบั้งของใจมันมีสังโยชน์รัดมันไว้ คำว่ารัดไว้คือว่า
ความเข้าใจผิดที่มันรัดไว้อยู่จิตได้สำนึก พอเราไปเห็นกายเข้า เหมือนเราไปเห็นโทษ
เหมือนกับเรารู้ว่าใครเป็นคนขโมยของไป แต่เราไม่เคยเห็นตัวเขา พอเราไปเห็นตัวเขา
มันสะเทือนมากนะ

ถ้าใครเห็นกายโดยข้อเท็จจริง วิปัสสนานะ ถ้าจะเห็นกายแล้วเป็นจิตเห็นนะมัน
สะเทือนหัวใจมาก สะเทือนหัวใจมากปั๊บ แล้วเราจะตั้งจิตให้มันเข้มแข็งนะ ให้มันรับ

สภาวะแบบนี้ คำว่าสภาวะนะ จิต เห็นใหม่ คุณีเวลาคำความคิดเกิดขึ้น เว็บบเดียวก็หาย เว็บบเดียวก็หาย เว็บบเดียวก็หาย แล้วความคิดที่มันเกิดขึ้นแล้วมันต่อเนื่องเป็นเรื่องเป็นราวขึ้นไป เราจะให้ความคิดเรา เช่นเราทำงาน ทุกคนบอกทำงานอยากให้เห็นประจักษ์ คิดอะไรทะลุปรุโปร่งไปหมดเลย แล้วมันเป็นใหม่? แต่วันไหนถ้าเราสมาธิ เห็นใหม่ นี่ความคิดเราจะไปรบกวนมากเลย แหม มันจะคิดสิ่งใดก็ได้เลย มันเป็นเพราะอะไรล่ะ?

นี่ถ้าจิตมันได้พัก จิตมันเป็นประโยชน์ ฉะนั้น ถ้าจิตมันเห็นกายเป็นวิปัสสนานะ แต่ถ้าเห็นกายแบบนี้มันจะเห็นกายโดยสร้างภาพ สร้างภาพก็ไม่ผิดต้องสร้างก่อน แต่สร้างก่อน นี่เราจะพูดถึงว่ามันซัวร์หรือมั่วไหม? ฉะนั้น ถ้ามันซัวร์นะเป็นปัจจัยตั้ง รู้เอง เห็นเอง เข้าใจเอง มันเป็นจากคนๆ นั้นเอง ฉะนั้น บอกว่า

ถาม : แล้วหนูนั่งเข้า นั่งเย็น แล้วมันจิตยังไม่เป็นสมาธิเลยหนูจะอย่างไรต่อไป

หลวงพ่ : ถ้าเราใช้รู้กายอย่างนี้ ถ้ามีสติปัญญานะมันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ พิจารณากายแบบนี้ ถ้าปล่อยเข้ามามันก็สมาธิ อันนี้ถ้ามันเป็นอย่างนั้นนะ ฉะนั้น คำถามที่ ๑ จบ

คำถามที่ ๒

ถาม : ทำไมทุกครั้งที่เราตัว แล้วร่างกายจะหายเมื่อย จนบางครั้งตรงไหนเมื่อยหนูก็จะพยายามรู้สึกตรงนั้นเพื่อให้มันหายเมื่อย

หลวงพ่ : เวลาเราผลอนะ นี่มันแปลก ฟังให้คินะจะงตรงนี้หน่อยหนึ่ง เวลาเราผลอ เราผลอนี้เราคิดไปตามสามัญสำนึกมันก็เจ็บปวด แล้วถ้าผลอ พอผลอเราไม่มีสติเลย ต้องไม่รู้อะไรเลยใช่ไหม? แต่ในเวลาเราผลอ ผลอจากตัวเราเอง จิตมันก็ไหลไปตามกำลังของมัน พอจิตมันไหลไปตามกำลังของมัน จิตมันไหลไปตามกระแส จิตมันไหลออกไปใช่ไหม มันก็ไปรับรู้ เรานั่งนานเราก็เหนื่อย เราก็เมื่อย เราก็ปวด แต่พอเรามีสติบั้น ความเมื่อยหายเลย เรามีสติ พอเรามีสติบั้นเพราะจิตมันไม่ไปอยู่ที่ร่างกาย ไม่ไปอยู่ที่ความปวด ความเมื่อยใจ แต่ถ้าพอเรามีสติบั้น เรามีสตินะ นี่ปวดหลังมากเลย ปวดหลังมากเลย พอมีสติเราก็ค่อยๆ เดี่ยวหลังก็หาย

สติมันไม่มีไง พอสติไม่มีมันก็ไปรับรู้อารมณ์ แต่พอสติมีมันก็กลับมาสู่ตัวจิต ความเมื่อยมันก็หาย นี่พูดถึงเขาว่าเวลามันเมื่อย มันหายหมดเลย มันหายหมดเลย มันหาย โดยไม่ใช่ปัญญาไง นี่เดี๋ยวรู้ตัวมันก็หาย ไม่รู้ตัวมันก็ไปเสวยอารมณ์ ก็เท่านั้นแหละ ขาดสติ ถ้ามีสติละ? แล้วมีสติแล้วมันจะไม่เมื่อยไหม? ถ้ามีสตินะ พอมีสติความนั่งอยู่มันก็เมื่อย ขยับมันก็หาย แต่ถ้าเกิดว่ามันเป็นความเจ็บปวดของเส้นเอ็นต่างๆ มันก็เป็นของมัน มีสติอย่างไรมันก็เป็น ต้องคลายเส้นมันถึงจะหายเจ็บ หายปวดนั่นอีกเรื่องหนึ่ง นี่มันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นี่พูดถึงเวลามันเป็นไง ตัวเองเป็นก็ยังคงสงสัยอยู่ มันจะมั่วไปเรื่อย

ถาม : ๓. หนูคิดว่าหนูนั่งสมาธิก่อนดีไหมคะ

หลวงพ่ : นี่ถ้าจิตไม่สงบนะ การคิด การใช้ปัญญาของเรา ที่เราบอกว่าการปฏิบัติ ทุกๆ แนวทาง ผลของมันคือสมณะ แต่เขาบอกว่าเขาใช้ปัญญาแล้วเป็นวิปัสสนา เวลาเขาว่ากันนะ เขาว่าใช้ปัญญาไปแล้วมันจะโล่ง มันจะว่าง นี่ถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เวลามันเป็นสมณะเราใช้ปัญญาไปมันก็ปล่อย มันก็เหมือนกับ พอมีสติขึ้นมาความเมื่อยก็หาย พอขาดสติขึ้นไปเดี๋ยวมันก็เมื่อยอีก เวลามันปวดขึ้นมา ไปอยู่ที่ปวดมันก็หาย

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันมีสมาธินะ ถ้าเรานั่งสมาธิ พอมันมีสมาธิมันจะออกใช้ ปัญญา มันก็จะเป็นการคลี่คลายความเห็นผิด แต่ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี่เวลาเราใช้ ปัญญาของเราในปัจจุบัน ปัญญาอบรมสมาธิ ก็ว่าปัญญามันมีอยู่แล้ว จิต ธรรมชาติของ จิตคือพลังงาน พลังงาน เห็นไหม นี่ปฏิสนธิจิต เวลามันเสวยอารมณ์ก็เป็นความรู้สึกนึก คิด เพราะอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด เวลาถ้ามันเป็นตัวจิต ถ้าเราไม่คิด เราอยู่เฉยๆ นี่ตัวจิต

เรากลับลมหายใจไว้แล้วอยู่เฉยๆ นี่คือตัวจิตมันไม่คิด แต่พอมันปล่อยบิ๊บบมันก็เสวยอารมณ์ คือมีความคิดเกิดขึ้น ความคิดเกิดขึ้นเราไม่เห็นวิถีจิต ไม่เห็นจิตมันทำงาน ถ้าจิตมันทำงานมันเสวยอารมณ์ เสวยอารมณ์ก็เป็นความคิดมา พอเรามีปัญญาขึ้นมา สิ่ง ที่มันเสวยอารมณ์ เห็นไหม อารมณ์มันคืออะไร? เห็นโทษของอารมณ์มันปล่อยอารมณ์ มันก็กลับมาสู่จิต พอสู่จิตมันก็คือสมณะไง สู่จิตมันก็คือตัวจิตไง ถ้ามันปล่อยขึ้นมามันก็ ไปสู่ตัวมันเอง นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ

นี่ถ้าคนที่ภาวนาเป็น ปัญญาอบรมสมาธิคือสมณะ ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิคือสมณะ แต่ถ้าคนไม่เป็นนะ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราได้ใช้ปัญญาใคร่ครวญในร่างกายแล้ว เราพิจารณาของเราแล้ว มันว่าของมันนะ พอว่าของมันปั๊บมันก็มาเข้ากับโลกียปัญญา กับโลกุตตรปัญญา

โลกียปัญญาคือปัญญาสามัญสำนึก ภาวนามยปัญญา เห็นใหม่ โลกียปัญญามันเป็นสามัญสำนึก นี่โลกุตตรปัญญา คือภาวนามยปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ เกิดจากสมณะ แล้วออกใช้วิปัสสนา มันคนละปัญญากัน ถ้าคนรู้ คนเห็นมันจะเข้าใจของมัน

ฉะนั้น คำว่า “หนูจะกลับมาตั้งสมาธิก่อนดีไหมคะ”

ถ้าจิตสงบ ถ้าจิตมันสงบพร้อมเย็น กรรณฐานเราครูบาอาจารย์สั่งสอนว่าทำให้จิตสงบก่อน คือเราหาบ้านของเราก่อน ถ้าเรามีบ้าน มีเรือนแล้วเราจะเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี หรือว่าเราจะมีบ้านแล้ว ถ้าเราไม่ทำบ้านเราก็จะเสื่อมไป อยู่ที่อำนาจวาสนาของคน ไม่ใช่ว่ามีบ้านแล้วเราจะเป็นเศรษฐีทุกคนนะ มีบ้านแล้ว อยู่ในบ้านนั้น บ้านนั้นทำธุรกิจ การค้างานเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาก็มีคุณธรรมขึ้นมา มีบ้านแล้วนะไม่รู้จักรักษา บ้านนั้นก็เสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา

มีสมาธิแล้ว ถ้าใช้ปัญญาเป็นมันก็ถึงจะเป็นวิปัสสนา ถ้ามีสมาธิแล้วใช้ปัญญาไม่เป็นมันก็เสื่อมไปเป็นธรรมดา แต่ต้องมีสมาธิก่อนไง

ทีนี้ว่า “หนูต้องกลับมาทำความสมาธิก่อนดีไหมคะ”

ก็แล้วแต่จะคิด ถ้าไม่มั่ว ถ้าจะเอาซัวร์ๆ ถ้าเอาซัวร์ๆ คีต สมาธิ ปัญญาที่อีกเรื่องหนึ่ง ถ้าจะเอามั่วๆ กัน เอาเป็นวัฒนธรรมเนาะ เป็นว่าเราได้ปฏิบัติกัน เราชาวพุทธปฏิบัติแล้วก็แล้วกันไป ก็เอามั่วๆ กันไปก็สบายดี แต่ถ้าจะเอาซัวร์ๆ มันทุกข์ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง มันจะแก้ทุกข์ของมัน

ถาม : ๔. หนูจะไปเรียนสติปัฏฐาน ๔ ยังไม่รู้ว่าคืออะไร มันมีสอนว่าจะไปเรียน จะเข้ากันไหมคะ

หลวงพ่ : อันนี้เพียงแต่ว่ามันเป็นความมุ่งหมายเนาะ ฉะนั้น เราตอบคำถามมาหมดแล้วว่าอะไรเป็นสติปัฏฐาน ๔ และอะไรไม่เป็นสติปัฏฐาน ๔ ทีนี้คำว่าสติปัฏฐาน ๔

มันเป็นสัจจะในศาสนา ฉะนั้น เวลาคนอ้าง ใครๆ ก็ว่าของฉันเป็นสติปัญญา ๔ ของคุณ ไม่ใช่ ของฉันสติปัญญา ๔ ใครๆ ก็สติปัญญา ๔ แต่ แต่มันเป็นสติปัญญา ๔ ที่ปาก ที่ลิ้น ๒ แฉกมันพูด สติปัญญา ๔ ของลิ้น ๒ แฉก แล้วแต่มันจะพลิกไปพลิกมาไง แต่ถ้าเป็นสติปัญญา ๔ นี่มันชื่อ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันจะเป็นที่จิต มันไม่ใช่เป็นที่ลิ้น ๒ แฉก มันจะเป็นที่ข้อเท็จจริง ถ้าข้อเท็จจริงมันเป็นมันจะเป็นแบบนั้น ฉะนั้น สิ่งที่ว่า จะเรียนไม่เรียนนั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

อันนี้พูดถึงว่า “เริ่มต้นวิปัสสนา” เนาะ ต่อไปอันนี้จะงนิตหนึ่ง คนถามจะงง

ข้อ ๓๓๓. เเลย

ถาม : ๓๓๓. เรื่อง “นิพพาน ๓ อย่างต่างกันอย่างไร?”

นัตถการหลวงพ่อก่อน เพราะไม่รู้จะมีบุญได้ฟังธรรมจากหลวงพ่อก่อนอีกนานเท่าไร อาจจะตายในวันพรุ่งก็ได้ เพราะภัยพิบัติเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ ขออนุญาตถามคำถามไว้ก่อนครับ

๑. นิพพาน ๓ อย่างนี้ต่างกันอย่างไรครับ

อนิมิตตนิพพาน แปลว่านิพพานไม่มีนิมิต

สุญญตนิพพาน แปลว่านิพพานอันความว่าง

อัปปณีหิตนิพพาน แปลว่านิพพานอันไม่มีที่ตั้ง

๒. นิพพาน ๓ อย่างนี้จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้ที่บรรลุจะเป็นนิพพานแบบไหนครับ

หลวงพ่อก่อน : เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันมี ๔ ประเภท เวลาเป็นพระอรหันต์คือเป็นผู้ที่บรรลุนิพพานไปแล้ว ถ้านิพพานไปแล้วนะ สุขขวิปัสสโก เทววิโซ จลพิกัญญโธ นี้พระอรหันต์แต่ละชนิด พระอรหันต์แต่ละชนิดนั้นมันก็จะเป็นอย่างนี้เพราะว่าอำนาจวาสนาของจิตที่มันไม่เหมือนกัน อย่างเช่นพระสารีบุตรเป็นพระอรหันต์ที่เป็นปัญญาวิมุตติ แต่พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ในแบบเตโชวิมุตติ ก็มีหลักสมาธิ มีฤทธิ์ มีเดช แต่เวลาพระสารีบุตรนี่เป็นผู้มีปัญญา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเปรียบถึงลูกศิษย์ เปรียบผู้ที่มีศักยภาพในการเผยแพร่ธรรม ที่ช่วยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือพระโมคคัลลานะกับพระสารีบุตร ฉะนั้น เวลาความชำนาญของแต่ละองค์ ๘๐ องค์ เอตทัคคะ ๘๐ อย่าง อย่างพระอานนทิมิทัง ๕ อย่าง ๕ อย่างหมายถึงว่ามีความชำนาญทั้ง ๕ ทาง ทางหนึ่งคือว่าเป็นผู้พหุสูต เป็นผู้อุปัฏฐากพระพุทธเจ้า นี้มีความชำนาญหลายอย่าง ฉะนั้น ความชำนาญนั้นก็แยกพระอรหันต์เป็นแต่ละชนิดไป

นี่โดยต้นเหตุ โดยต้นเหตุเวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันก็ต้องเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาจากมรรค ๘ อย่างเดียว เวลาหลวงปู่มั่นพูดกับเจ้าคุณจุม เห็นไหม อยู่ในหนังสือถาม-ตอบ เขาบอกว่าพระอรหันต์ชนิดนั้นๆ หลวงปู่มั่นถามว่า หือ พระอรหันต์มีหลายชนิดหรือ? ท่านบอกพระอรหันต์มีชนิดเดียว หลวงปู่มั่นว่าพระอรหันต์มีชนิดเดียว พระอรหันต์มีชนิดเดียวคือว่าขณะที่เป็นพระอรหันต์ไง

ดูอย่างที่ว่าพระอรหันต์ ๖ องค์ที่สวนมะพร้าว เห็นไหม มีพระโมคคัลลานะ พระอุบาลี พระสารีบุตรด้วย ๖ องค์เดียวกัน องค์หนึ่งบอกว่าปัญญาเลิศที่สุด คือว่าเป็นแบบใช้ปัญญานี้ดีมาก พระโมคคัลลานะบอกว่าใช้ฤทธิ์ดีมาก พระอุบาลีบอกว่าถ้าไม่มีวินัยนะพระอรหันต์จะไม่เกิด ทุกคนก็ว่าความถนัดของตัวเองเป็นทางที่ดีกว่า ที่นี้ดีกว่ามันเป็นความถนัดใช่ไหม? ก็บอกความถนัดของตนดีกว่าๆ ก็คุยกัน ธรรมดาคนคุยกัน ใครถนัดก็ต้องพูดอันนั้น ได้ชัดเจนกว่า ตกลงกันไม่ได้ ก็เลยนัดกันไปเฝ้าพระพุทธเจ้า

นี่ไปถามพระพุทธเจ้า ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ก็บอกพระพุทธเจ้าว่า ๖ องค์มีความเห็นอย่างนี้ๆ เป็นพระอรหันต์เหมือนกันนี่แหละ แต่บอกว่าอันใดมันจะมีคุณประโยชน์ที่สุด พระพุทธเจ้าบอกว่า

“อัสวักขยญาณประเสริฐที่สุด”

นี่ไงที่หลวงปู่มั่นบอกพระอรหันต์มีชนิดเดียว อัสวักขยญาณคือญาณหยั่งรู้ ญาณที่ชำระมรรค ๘ ที่รวมลงแล้วฆ่ากิเลสหมด อันนั้นสำคัญที่สุด ถ้าไม่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมามันก็ยังมียกเลสอยู่ พอเป็นพระอรหันต์แล้วก็จบ ฉะนั้น ความถนัด

นี่ก็เหมือนกัน ที่ว่า “นิพพานที่ไม่มีนิमित นิพพานที่ว่างเปล่า” อันนี้นิพพานไปแล้วนะ นิमित นิमितเห็นกายต่างๆ มันเป็นนิमित การว่างเปล่า สุญญตาๆ ว่างเปล่าเลย นี่

นิพพานมันไม่มีที่ตั้ง ที่ไหนมันมีที่ตั้ง? อันนี้มันอยู่ในพระไตรปิฎก หรือว่ามันจะอยู่นอกพระไตรปิฎกนะ แต่ถ้าในพระไตรปิฎกมันก็เป็นอย่างหนึ่ง นี่มันก็ไปเก็บมา ถ้าพูดถึงเวลาไปเก็บนั้นในพระไตรปิฎกนะ เราจะตอบปัญหาว่าให้กลับไปเสิร์ชในอินเทอร์เน็ต ของมหาจุฬาฯ มหามกุฏฯ คู่มือกัณฺธิ

ถาม : นิพพาน ๓ อย่างนี้จะรู้ได้อย่างไรว่าผู้ที่บรรลุจะเป็นนิพพานแบบไหน?

หลวงพ่ : ถ้าเป็นนิพพานแบบไหนนี้รู้ คนที่บรรลุแล้วจะรู้หมด รู้หมดเพราะว่าแบบว่าเรามีความรู้สึกอย่างนี้ เรามีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ แต่ แต่พระอรหันต์ไม่สงสัยในเรื่องอริยสัจ ไม่สงสัยสิ่งตกค้างในใจ ถ้าสิ่งตกค้างในใจหมดแล้วนะ สิ่งอื่น สิ่งอื่นเห็นไหม ดูเวลาหลวงปู่มนสิ หลวงปู่มนนะอยู่ที่ไหนท่านบอกว่าท่านไม่มีเวลาว่างเลย นี่เทศน์สอนเทศาทั้งหมด แต่ลูกศิษย์ลูกหาทำไม่ได้ อย่างนั้น

ลูกศิษย์ลูกหาเวลาหลวงปู่มนท่านอยู่ที่หนองผือ เห็นไหม ท่านบอกหลวงปู่ฝั้นหรือหลวงปู่ชอบนี้แหละเวลาไปหาท่าน วันนี้ช่วยจับขโมยให้ทีนะ คือท่านจะเทศน์ พอท่านจะเทศน์ พระจะเต็มกุฏิเลย เวลาเทศน์พระจะเต็มเลย เราเกิดไม่ทัน หลวงตาเล่าให้ฟัง (ยืนยันไว้ก่อน เดียวจะถามว่าเกิดไม่ทันมาพูดอีกแล้ว) ทีนี้เวลาท่านเทศน์ เวลาคนมันคิดใจ เวลาพระฟังเทศน์มันไม่ได้ฟังจริงๆ มันแกลบ ถ้าหลวงปู่มนอยู่นะ เวลาแกลบปั๊บท่านจะใส่เลย ใส่เลย

ทีนี้ท่านพูดว่าอย่างนี้ ท่านบอกว่าเวลาเราเทศน์ เวลาเราทำงานอยู่ หนึ่งต้องเทศน์ด้วย สองต้องคอยควบคุมจิตลูกศิษย์ด้วยมันไม่ถนัด ฉะนั้น เวลาถ้าใครมีคุณสมบัติอย่างนี้มานั่งฟังเทศน์ท่าน ท่านบอกว่าช่วยจับขโมยให้ทีนะ ขโมยคิด ไอ้พวกที่ขโมยคิดช่วยจับให้ที นี่เขาก็ นั่ง หลวงปู่มนก็เทศน์ นี่เวลาครูบาอาจารย์นั่งปั๊บ เวลาใครคิดก็ แหนะ แหนะ ไอ้คนคิดสะดุ้งหมดคนนะ จะบอกว่า สิ่งที่ว่า จะรู้ได้อย่างไรว่าเป็นประเภทไหน? ไม่ต้องไปห่วงหรอกว่าเป็นพระอรหันต์ประเภทไหน ขอให้ได้เป็นเถอะ ถ้านิพพานไปแล้วก็จบ

ทีนี้อธิบายไปมันไม่จบหรอก เพราะอะไรรู้ไหม? เพราะเราก็ไม่เชื่อว่าเราจะรู้ดีไปนัก บางทีคนนะ เวลาจะฟัง จะฟังให้เข้าใจให้ได้ จะฟังให้เข้าใจให้ได้ มันมีพระที่มากหาบ่อยไป หลวงพ่อพูดให้เข้าใจ ให้เข้าใจสิ ทีแรกเราก็พยายามพูดแบบว่าสงสาร พูดแบบว่า

ให้เขามีศรัทธา ให้เขามั่นคง แต่พอฟังไปๆ เขาบอกว่าพูดให้เขาเข้าใจด้วยสิ เรียบอก เฮีย
 นกกับปลา มันพูดกันไม่รู้เรื่องหรอก คนรู้เขาก็น่าของเขา ไอ้คนไม่รู้จะพูดให้รู้นี่นะ เวลา
 พูดไปพอมันถูกใจ เออ ไซ้ๆ ไซ้ๆ พอมันแสบเดียว เฮีย ลืมอีกแล้ว อย่างนี้หรือเปล่า?
 อย่างนี้หรือเปล่า? แฉลบไปอีกแล้ว

ฉะนั้น ไม่ต้องไปตกใจหรือกลัวว่าคนที่ผ่านไปแล้วจะรู้ไหมว่าเขาเป็นประเภท
 ไหน? รู้ รู้เด็ดขาด เขารู้ของเขา เพราะรู้ของเขามันจะรู้ เพราะว่าเวลาแสดงธรรมนี่นะ
 เวลาแสดงธรรมหลวงตาบอกว่า ถ้าคนที่มันนี่นะพยายามปิดไว้ขนาดไหน คนฟังก็รู้ได้ แต่
 ถ้าคนไม่มีนะ พยายามจะพูด พยายามจะพูดแสดงว่าตัวเองมีธรรม ฟังรู้หมดแหละ เพราะ
 อยากรู้แล้วแต่ เหมือนกับขับรถ ถ้าพวกช่างนะเขาขับรถ รถเขาเป็นอะไรเขาจะรู้หมด
 เลย เรานั่งขับรถอยู่ นี่ขับรถเป็นหมดเลย แต่รถเป็นอะไรไม่รู้ ไปจอดให้ช่าง ช่างดูแล้วก็
 ยังไม่รู้ แต่ช่างได้ยินเสียงเครื่อง นี่รู้เลยว่ารถเป็นอะไร?

นี่ก็เหมือนกัน คนที่ภาวนามาแล้วนะ ที่ผ่านแล้วนะ รู้เลยพูดถูก พูดผิดนี่รู้หมด
 แต่ไอ้คนพูดอยู่ไม่รู้นะ ไอ้คนพูดอยู่แจ้ๆๆ มันไม่รู้ว่ามันพูดผิด มันผิดได้อย่างไรก็พูด
 ธรรมะ ก็พูดธรรมะ พูดตามวิชาการหมดเลย ถูกหมดเลย พูดตามวิชาการเลยผิด
 ตรงไหน? ไอ้คนฟังมันรู้แล้วผิด อะไรมาก่อน อะไรมาหลัง อะไรมาก่อน อะไรมาหลัง นี่
 ที่ชาวพุทธเขาพูดกันอยู่ว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญาๆ

ปัญญาอะไรของเอ็ง? อันนั้นมันสัญญาทั้งนั้น กิเลสทั้งนั้น แต่ถ้ามันเป็นปัญญา
 ขึ้นมานะเขาพูดคำเดียว มันจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนั้น มันเป็นลำดับไง ศีล สมาธิ
 ปัญญา ถ้ามีสมาธิปั๊บนะ พอพูดปั๊บ ไซ้ลงเลย เหมือนมิด มิดถ้ามันคมไซ้ไหม? ฟันที่เดียว
 ขาดเลย แต่เราก็มีมิดเหมือนกันแต่มันใส่ปลอกไว้ มิดอยู่ในฝัก เวลาฟันฟันทั้งฝักนะ มิด
 มันฟันทั้งฝัก มันฟันเลย มันฟันเขาเลย ก็มีมิดเหมือนกัน มันก็ฟันเลย มันไม่เอาออกจากฝัก
 มันฟันทั้งฝักเลย แล้วมันจะเป็นเหมือนกันไหม? ไม่เหมือนหรือ

แต่ถ้าเป็นของจริง มิดนะ เวลาชักออกมาจากฝักคมกริบเลย ฟันนับเรียบริ้อย แล้ว
 เขาก็เทศน์เลยนะ นี่มิดนะ แล้วฟันนะฟันทั้งฝักเลย ไอ้คนเห็นก็ โอ๊ย ฟันได้อย่างไร? ฟัน
 มิดทั้งฝักไปเลย เอ็งฟันไปแล้วมันจะเป็น นี่พูดถึงคนพูด ถ้าไม่เป็นไม่รู้จะ ไม่รู้ว่าตัวเอง
 ปล่อยไก่อ่ทีหนึ่งเป็นแข่งๆ นะ เวลาแสดงธรรม โอ้โฮ จับไม่ทัน ไก่อ่แตกเป็นเล้าเลย จับไม่
 ทัน ไอ้คนนั่งฟังอยู่ โอ้โฮ ไก่อ่เต็มศาลามันยังไม่รู้ตัว

นี่เราจะบอกว่าไม่ต้องไปคิดหรือว่าเขาจะรู้ได้อย่างไร? เพราะเราไม่รู้ เราถึง
อยากจะรู้ว่า

ถาม : นิพพานทั้ง ๓ อย่างนี้จะรู้ได้อย่างไร? ผู้ที่บรรลุจะเป็นนิพพานแบบไหน?

หลวงพ่ : ไม่ต้องไปห่วง เขารู้ของเขาได้ จบ

ข้อ ๓๓๘. นะ ให้หมดไปเลย

ถาม : ๓๓๘. เรื่อง “รู้วาระจิต”

กราบนมัสการหลวงพ่ที่เคารพอย่างสูง วันนี้หนูขออนุญาตถามคำถามเป็นข้อ
สงสัย อาจจะไม่เกี่ยวกับการปฏิบัติ ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ขอความเมตตาหลวงพ่ด้วยนะ
คะ

๑. ผู้ที่รู้วาระจิต ท่านที่เป็นอริยบุคคล กับปุถุชนที่รู้วาระจิต ท่านรู้เท่ากันไหมคะ
เฉพาะเรื่องความรู้สึกนึกคิด ณ เวลานั้นๆ ค่ะ รู้สึกถึงต้นตอไหมคะ

๒. ถ้าเราต้องการแก้ไขความรู้สึกที่มีต่อบุคคลควรทำอย่างไรคะ

หลวงพ่ : นี่เอาข้อ ๑ ก่อน

ถาม : ผู้ที่รู้วาระจิต ท่านที่เป็นอริยบุคคล กับปุถุชนที่รู้วาระจิตท่านจะรู้เท่ากัน
ไหม

หลวงพ่ : รู้วาระจิต ผู้ที่เป็นอริยบุคคล รู้วาระจิตชัดเจนแล้วเป็นแบบนั้น แล้วรู้ด้วย
ว่าควร-ไม่ควร กรณีนี้มันอยู่ที่ประสบการณ์ของคน เรื่องอย่างนี้นะ เวลารู้แล้ว ส่วนใหญ่
แล้วเขาไม่ค่อยพูดกัน เขาไม่ค่อยพูดเพราะมันมีผลข้างเคียง มีผลข้างเคียงนะ แต่ถ้าคนที่
ไม่มีประสบการณ์ รู้สิ่งใดคิดว่าเป็นประโยชน์ พอพูดแล้วเป็นประโยชน์ไป นี่คนฟังเขา
ไม่เชื่อ คนฟังเขาไม่เชื่อแล้วเขาจะถูกด้วย แล้วเขาจะพูดในทางเหยียดหยาม เพราะอะไร?
เพราะในโลกปัจจุบันนี้ ไอ้พวกที่ ๑๘ มงกฏมันดักหน้า ดักหลังด้วยวิธีหากินแบบนี้มันมี

ฉะนั้น คนที่รู้จริง เขารู้แล้วเขาจะเก็บไว้ นี่ที่ว่าความมหัศจรรย์ของจิต เราจะรู้
ของเรา แล้วมันจะควรและไม่ควร ถ้าควรนะ ถ้าควรนี่คนเป็นนะเขาจะค่อยๆ เผด็จ

เผด็จหมายถึงว่าบอกถึง ๆ บอกครั้ง ๆ คอยบอกว่าเขาจะรับฟังไหม? ถ้าเขาไม่รับฟังก็เฉยไปเลย แต่ถ้าเป็นปุถุชน เห็นไหม ปุถุชนนี้รู้โดยการคลาดเคลื่อน คลาดเคลื่อนที่ไหน? คลาดเคลื่อนที่จิต ถ้าปุถุชนนะมันมีกิเลส พอปุถุชนมีกิเลส การจะรู้วาระจิตได้มันต้องเข้าสมาธิ ก็มันต้องทำให้จิตนิ่งๆ ทีนี้จิตของปุถุชนมันจะนิ่งไหม? จิตของปุถุชนเดี๋ยวก็นิ่ง เดี่ยวก็ไม่นิ่ง ถ้าจิตของปุถุชนมันนิ่งมันก็จะรู้ได้ชัด ถ้าจิตของปุถุชนมันคลาดเคลื่อน มันก็จะรู้ได้เทาๆ

ทีนี้ความรู้ของปุถุชนมันแตกต่างกับความรู้ของพระอริยบุคคล พระอริยบุคคล เพราะจิตมันไม่มีกิเลส เหมือนไฟเลย ไฟที่ ๒๒๐ มาเต็มเปี้ยว กับไฟ ๒๒๐ แต่มันมา ๑๘๐ ปุถุชนมันมา ๑๘๐ บางทีมันแค่ไฟพอติดได้ ไฟอ่อน ไฟมันไม่มาเพราะจิตมันไม่มั่นคง แต่อริยบุคคลจิตเขามั่นคง ๒๒๐ มา ๒๒๐ เปี้ยว เต็มเลย มาเต็ม เครื่องใช้ไฟฟ้านี้ สูดยอใช้ได้หมดเลย น้ำมันแตกต่างกันตรงนี้ นี่พูดถึงความแตกต่างนะ

ในพระไตรปิฎกเนาะ ฤทธิเหาะได้เหาะขึ้นไปบนอากาศ แล้วเหาะไปในราชวัง เห็นนางสนมอาบน้ำอยู่จิตมันไปปฏิบัติ พลังๆ ตกเลย นี่ปุถุชนใจ ปุถุชนมันคุมจิตไม่ได้ ฉะนั้น ความเห็นมันเหมือนไฟ เดียวขึ้น เดียวลง เดียวขึ้น เดียวลง แต่เชื่อหรือไม่เชื่อ แล้วเราจะเชื่อคนอย่างนั้นไหม? แล้วรู้วาระจิตแล้วเราได้อะไร? อย่างที่ว่าจิตเราไม่อยากรู้ จิตเราเราต้องรู้เอง

ฉะนั้น ที่บอกว่า “พระอริยบุคคลกับปุถุชนรู้ต่างกันไหม?”

ไอ้รู้ต่างกัน แล้วตอนนี้พอคนเราสนใจขึ้นมาใช่ไหม? ไอ้พวกปฏิบัติ ไอ้พวกมั่วๆ มันก็บอกรู้วาระจิตๆ

เราเคยรู้จักไป มีอยู่ที่หนึ่งเขาปฏิบัติกันอย่างนี้ เขาบอกรู้วาระจิตกัน เสียงแก๊ก เขาบอกนี่เขาส่งจิตมาแล้ว เราหน้าเสร้านะ เขาจะส่งจิตมา นั่นก็ส่งจิตมาแล้ว เสียงแก๊กคือส่งจิตมาแล้ว แล้วเขาเชื่อกัน จนอยู่ๆ ไปนะคนๆ นั้นเสียสติไปเลยตอนนี้ แล้วถ้าเป็นอย่างนี้นะเขาจะมีกลุ่มของเขา กลุ่มของเขาหมายถึงว่าถ้าเอ็งเชื่อแบบเขาที่เชื่อกันห้ามบอกคนอื่นนะ เขาจะมีอยู่กลุ่มของเขา แล้วถ้าใครมีความเชื่อเข้ามาในกลุ่มของเขาเพิ่มมากขึ้น เขาก็จะอยู่ในกลุ่มของเขา แล้วไม่ให้เอาความลับจากข้างในออกไป แล้วกลุ่มอย่างนี้มี

ฉะนั้น เรื่องรู้วาระจิตหรือไม่รู้วาระจิต รู้วาระจิตเราต้องรู้ เรารู้วาระจิตเราเอง อย่างเช่นจิตที่เป็นสมาธิ แล้วพอจิตมันเป็นสมาธิแล้วเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม นี่รู้รู้อย่างนี้ดี รู้อย่างนี้มันจะถอดถอนความเร่าร้อนในหัวใจ รู้อย่างนี้มันจะทำให้เกิดอริยทรัพย์ รู้อย่างนี้ดี แต่ไปรู้วาระจิตคนอื่นมันมีประโยชน์อะไร? แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่เป็นอริยบุคคล ถ้าท่านสำเร็จแล้วมันมีเอง คนที่สร้างบารมีมามันมีเอง มันเป็นอย่างนั้นเอง ไม่ได้ไปแสวงหา ไม่ได้ไปสร้างมา มันเป็นอย่างนั้นเอง

มันเป็นของมันเอง เหมือนกับพระอนรุทธะ พระอนรุทธะนี้พระพุทธเจ้าจะนิพพานนะ พระพุทธเจ้าอนสัทโศภิตอยู่ แล้วพระล้อมรอบเลย พระอรหันต์หมดเลยนะ พระอรหันต์หมดเลย แล้วพระอุบาลีก็เป็นพระอรหันต์นะ พระอุบาลีเป็นคนถามขึ้นมาที่กลางสงฆ์ เห็นพระพุทธเจ้าอนนึ่งอยู่นะ

“เอ๊ะ พระพุทธเจ้านิพพานแล้วไม่ใช่หรือ? พระพุทธเจ้านิพพานหรือยัง?”

นี่ผู้ที่ไม่รู้ถาม แต่พระอนรุทธะรู้ บอกว่า “ยัง ตอนนี้พระพุทธเจ้ากำลังเข้าสมาบัติปฐมฌาน ทุตติฌาน ตติยฌาน กำลังเข้าอากาสนัญจายตนะ พระพุทธเจ้ากำลังดำเนินจิตอยู่”

พระอนรุทธะพูดแจ้แจ๋ๆ เลย ไม่ต้องเข้าอะไรก็พูดอย่างนี้ เพราะมันมีของมันโดยตาเนื้อเลย มันมีเหมือนคนที่มีสายตาเป็นพิเศษ แต่ของเราก็มีตาเหมือนกัน แต่เห็นโดยภาพปกติไม่เห็นพิเศษ นี่พูดถึงถ้าคนมีนะ แต่ถ้าคนไม่มีนั่นทำจิตอีกอย่างหนึ่ง ฉะนั้น ถ้าเขามีอยู่แล้วเขาไม่ต้องทำอะไรเลย พอไม่ทำอะไรนี่จะรู้หมด

ก็หลวงตาท่านพูด เห็นไหม บอกว่าหลวงปู่มันกับหลวงปู่พื้นท่านเห็นด้วยตาเนื้อนะ เห็นเทวดา อินทร์ พรหม เห็นด้วยตาเนื้อ เห็นเหมือนเราเห็นมีภาพ ๒ ภาพซ้อนกัน คุณมนุษย์ก็ดูอย่างนี้ ถ้าดูอีกทีก็เห็นหมดเลย หลวงปู่มันก็เห็นอย่างนั้นนะ เห็นด้วยตาเนื้อเลย นี่ถ้าเห็นแบบนั้นมันก็เป็นเรื่องหนึ่ง แต่ถ้าเป็นปุถุชน ถ้าเป็นปุถุชนมันจะเป็นอย่างนั้นไหม? พอเห็นขึ้นมา อยากจะไปอวด โยมสักหน่อยหนึ่ง จบแล้ว เพราะความอยากมันพุ่งไหม? เห็นแล้วเนาะ เดี่ยวจะเก็บไว้ก่อน เดี่ยวจะคุยโม้กับคนนั้น จบ จบรับ นี่ปุถุชน

ฉะนั้น ให้อธิบายอย่างนี้เราจะบอกว่ามันมีอยู่ ถ้าเราปฏิบัติแล้วมันมีมาจริงก็เป็นของเรา ถ้ามันไม่มีก็แล้วกันไป แต่ทุกข์ยากเราจะแก้ไขตรงนี้

ถาม : ๒. ถ้าเราต้องการแก้ไขความรู้สึกที่มีต่อบุคคลควรทำอย่างไรคะ

หลวงพ่ : ถ้าต่อบุคคลนะ บุคคลข้างเคียง บุคคลที่มีบุญคุณ ถ้าบุคคลที่มีบุญคุณกับเรา เห็นไหม คุณก็คือคุณ คนเรานี้จะดี จะชั่วอยู่ที่ความกตัญญู

“กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี”

คนใกล้ชิดกันในครอบครัวของเรา มันจะมีกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นเรื่องธรรมดา เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราอยู่ด้วยกันมันมีสังคมนะ เวลากระทบกันได้ มันกระทบกันบ้าง ถ้าเรามีสติปัญญาเราเป็นผู้ใหญ่กว่า เราอภัยให้เขาไป เราให้อภัยเขาไป เพราะเราเป็นบุคคลที่สูงกว่า เพราะจิตใจเราประเสริฐกว่าใช่ไหม?

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าในเมื่อเราจะแก้ไขสิ่งที่มีความรู้สึกต่อบุคคลควรทำอย่างไร? ถ้าเขามีคุณต่อเรา แต่ถ้าเขาเป็นหมุ่คนนะ เป็นเพื่อนกัน ถ้าเราแก้ไขได้ มันเป็นเรื่องได้เราก็คือพูดเป็นบางครั้ง แต่ถ้าไม่ได้ ไม่ได้นะ คุณสิทางโลกไม่ต้องไม่ได้หรอก แม้แต่เอ็งบอกว่าเอ็งมีสตางค์ เอ็งยังอันตรายเลย ใครไปคุยว่ามีสตางค์ๆ เขาจับไปเรียกค่าไถ่เลย แล้วเราจะไปช่วยอะไรเขา? คนเรานี้ ในหัวใจเขาคิดอะไรอยู่เรารู้ไหม? เรารู้ไหมว่าเพื่อนเราหรือคนใกล้ชิดเคียงเราเขาคิดเรื่องอะไรกันอยู่

ฉะนั้น เราต้องระวังตัวเรา เราต้องมีสติปัญญาของเรา มีสิ่งที่ควรและไม่ควร ถ้ามันไม่ควร นี่เวลาบอกนะ บอกว่าสิ่งนี้ไม่ควร อ้าว เขาเป็นทุกข์ เขาเป็นยาก อยากจะช่วยเหลือเขา นั้น เพราะมันไม่ควร มันไม่ควรนี่เขาไม่ฟัง แล้วเขาทุกข์ เขายาก เขาทุกข์ เขายาก เพราะเขาแสวงหาอย่างนั้น แล้วเราจะไปดึง คุณสิเราไปสงสารปลานะ บอกว่าจะเอาปลามาอยู่กับเราได้ไหม? ปลามันต้องอยู่ในน้ำ นี่เห็นปลามันอยู่ในน้ำแล้วลำบาก อยากจะเอาปลามาอยู่ด้วย เอาปลามาอยู่ด้วยมันก็ต้องมีตู้ปลาสิ

นี่เราก็คิดแต่ว่าเราจะคิดเมตตาเขา เราคิดเมตตาเขา แต่บางอย่างเรารู้ไหมว่าเขาคิดอะไรกันอยู่ ฉะนั้น อยู่ที่ความควรและไม่ควรในใจของเรา แต่ถ้าผู้ที่มีคุณนะ ผู้ที่มีคุณนี้ อีกอย่างหนึ่ง ถ้าผู้ที่ไม่มีความดี ผู้ที่ไม่มีความดีอยู่ในสังคม นี่ความรู้สึกต่อบุคคล เรารักษาใจเรา ใจ รักษาใจของเรา คุณใจของเรา เวลากระทบเพื่อม เห็นไหม นี่บุคคลคนนั้นเขาอยู่ข้างนอก ทำไมใจเราสั้นไหวไปหมดล่ะ? ทำไมใจเรากระทบเพื่อมหมดเลย นี่คุณใจของเราแล้วตั้ง

สติ พอเรารักษาใจของเรา พอมันเจอหน้าเขามันก็มีอารมณ์ความรู้สึก มันมีความ
กระเพื่อมขึ้นมาเราก็รักษาใจเรา

นี่ตั้งสติไว้ พุทโธ พุทโธให้ใจมันมั่นคง พอเรารักษาใจเราได้มันเขาก็เป็นเขาอยู่
ข้างนอก เรารักษาใจเราได้ แต่ถ้าเรารักษาใจเราไม่ได้มัน เห็นหน้านี้ อู้อู้อู มันกระเพื่อม
เต็มทีเลย รักษาใจเรา รักษาใจเราก็เท่ากับรักษาบุคคล มีความรู้สึกต่อบุคคล มนุษย์เป็น
สัตว์สังคมนะ นี่กรรมเก่า กรรมใหม่ เราปฏิเสชขนาดไหนนะเขาก็อยู่ข้างๆ เรานี่แหละ
ย้ายไป ย้ายมาเดี๋ยวก็มานั่งอยู่ด้วยกัน เดียวก็นั่งคู่กันเลย ยิ่งเกลียดยิ่งนั่งคู่กันเลย

รักษาใจเรา แต่ถึงที่สุดแล้วนะ ถึงที่สุดนะชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถึง
ที่สุดแล้วไม่มีสิ่งใดอยู่กับเราตลอดไป สิ่งที่ว่าทั้งรักและทั้งชังจะไม่อยู่ข้าง เคียงเรา
ตลอดไปหรอก สักวันหนึ่งต้องพลัดพรากจากกันช้าหรือเร็ว ฉะนั้น รักษาใจเราไว้ อย่า
สร้างเวร สร้างกรรมต่อไป

นี่ที่ถามว่า “แล้วเราต้องการแก้ไขความรู้สึกต่อบุคคลควรทำอย่างไร?” บุคคลคน
นั้นมีคุณกับเรา บุคคลคนนั้นเป็นญาติ เป็นพี่น้องเรา บุคคลคนนั้นเป็นสหายธรรมิก เป็น
เพื่อนของเรา บุคคลคนนั้นเขามีอาชีพอะไรเขาก็คิดของเขา เขามีสังคมของเขาเหมือนกัน
สังคมของเขากับสังคมของเรา เราก็คบของเรา เราก็ดูแลในความดีงาม ความที่ไม่
กระทบกระเทือน ความที่ไม่เป็นภัย ความที่ไม่เป็นภัยกับเรา ชีวิตนี้มันก็กระเสือก
กระสนขนาดนี้แล้ว เราจะไปหาเกท หาภัยใส่เราอีกทำไม? ถ้าเราทำคุณงามความดีได้เรา
ก็ทำ นี่รักษาใจเรา เพื่อประโยชน์กับเราเนาะ เอวัง